

Peilbesluit Hollandse IJssel

Ontwerp-inspraakrapport

**Vast te stellen door het Algemeen Bestuur
op 25 februari 2026**

Verantwoording

Titel: Inspraakrapport ontwerp peilbesluit Gekanaliseerde Hollandsche IJssel
Auteurs: Corina Wijnen en Angelique Vermeulen
Document: DM 2075502

Colofon

Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR)
Afdeling Planvorming & Advies
Postbus 550
3990 GJ Houten
Telefoon: 030 634 57 00
website: www.destichtserijnlanden.nl
email: post@hdsr.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	Error! Bookmark not defined.
2	Hoofdpunten inspraak	Error! Bookmark not defined.
3	De afzonderlijke inspraakreacties.....	5
4	Samenvatting aanpassingen ontwerp	Error! Bookmark not defined.
5	Lijst met insprekers (separaat verzonden)	Error! Bookmark not defined.

1 Toelichting

Het ontwerppeilbesluit Hollandse IJssel heeft ter inzage gelegen van 1 september tot en met 12 oktober 2025. Op 17 september 2025 heeft er verder een inloopavond plaatsgevonden in Montfoort. Dit heeft 2 inspraakreacties opgeleverd. De ontvangen inspraakreacties zijn inhoudelijk identiek en daarom als één in dit rapport weergegeven.

Hoofdstuk 2 bestaat uit een toelichting van de belangrijkste punten die naar voren zijn gekomen uit de inspraakreacties.

De zienswijzen en het antwoord van het waterschap zijn puntsgewijs opgenomen in hoofdstuk 3. Er is aangegeven of de zienswijze tot een wijziging van het ontwerppeilbesluit heeft geleid. De inspraaknotitie bestaat uit drie kolommen:

1. Reactie inspreker: In deze kolom is de binnengekomen zienswijzen opgenomen. De reactie is kort samengevat.
2. Reactie waterschap: In deze kolom is het commentaar van het waterschap weergegeven.
3. Aanpassing: In deze kolom is aangegeven of de zienswijze tot een aanpassing van het ontwerp-peilbesluit leidt.

Op 16 december 2025 heeft het college het ontwerp-peilbesluit Gekanaliseerde Hollandsche IJssel en het inspraakrapport behandeld. Vervolgens wordt het doorgeleid naar de commissie Waterveiligheid en Waterkwantiteit van 27 januari 2026. Het peilbesluit Gekanaliseerde Hollandsche IJssel en dit bijbehorende inspraakrapport wordt vastgesteld tijdens de vergadering van het algemeen bestuur op 25 februari 2026.

2 Inspraakreacties op hoofdlijnen

Dit hoofdstuk geeft een toelichting op de belangrijkste punten die naar voren zijn gekomen uit de inspraakreactie en wat het antwoord van het waterschap hierop is. De kern van de zienswijze en de reactie van het waterschap hierop is kort samengevat. De beantwoording van de binnengekomen zienswijze is in hoofdstuk 3 puntsgewijs opgenomen.

Korte weergave inspraakreacties

1. Correctie NAP hoogte 2005 te op basis stijging zeeniveau.

Verzocht wordt om het gehanteerde Normaal Amsterdams Peil (NAP) te corrigeren. Het NAP-peil is een afgesproken hoogterefereëntievlak en geen fysiek waterpeil. Bij de herziening van het NAP in 2005 is dit nulvlak niet gewijzigd, maar zijn enkele meetpunten aangepast op basis van nieuwe inzichten. Er is dus geen sprake van een oud of nieuw NAP.

2. Verlaging van het maximale peil ten behoeve van buitendijkse bewoning

Het verzoek om het maximale waterpeil in de GHJ te verlagen wordt niet gehonoreerd, omdat dit nadelige gevolgen heeft voor de afvoercapaciteit van het gehele gebied. Het peilbeheer is afgestemd op de hoogte van de waterkeringen.

De percelen van insprekers liggen buitendijs en vallen daarmee buiten de regionale waterkering. Dit betekent dat het waterschap hier geen wettelijke taak heeft om wateroverlast of overstrooming te voorkomen. De verantwoordelijkheid voor het treffen van maatregelen ter bescherming tegen water ligt in dit geval bij de perceeleigenaren zelf.

3. Exoneratieclausules opgenomen in het peilbesluit

In de toelichting van het peilbesluit is opgenomen dat wonen en werken in boezemlanden risico met zich brengt en dat inwoners zelf verantwoordelijk zijn voor maatregelen om wateroverlast te voorkomen. Insprekers lezen dit als een exoneratieclausule in het peilbesluit.

Hoewel in de toelichting op het peilbesluit verwezen wordt naar de verantwoordelijkheidsverdeling, is er geen sprake van een exoneratiebeding waarbij het waterschap aansprakelijkheid uitsluit. De toelichting dient om belanghebbenden duidelijkheid te geven over de werking van het boezemwatersysteem en de peilen waarmee zij rekening moeten houden.

3 De afzonderlijke inspraakreacties

Er zijn twee (particuliere) belanghebbenden die een inspraak reactie hebben gegeven. Deze reacties zijn identiek en zijn als één reactie in onderstaande tabel opgenomen. De namen van betreffende insprekers zijn verwijderd om de privacy van de insprekers te waarborgen.

Kolom 1 geeft een nummering weer die als volgt is opgebouwd: bij 1.a staat de 1 voor inspraakreactie nummer 1. Het cijfer achter de punt (in dit geval a) is de opsomming van de zienswijzen die inspraakreactie worden aangegeven per onderwerp en per punt. In dit geval is het eerste onderwerp het eerste punt wat in de inspraakreactie wordt aangegeven en waar het waterschap vervolgens een reactie op geeft.

In de tweede kolom wordt letterlijk weergegeven wat de zienswijze van inspreker is. Daaropvolgend wordt weergegeven wat de reactie is van het waterschap. Eventuele aanpassingen in het ontwerp worden weergegeven in de laatste kolom.

Nr.	Zienswijze	Reactie waterschap op zienswijze	Aanpassing
1	Door middel van deze mail deel ik graag mijn inspraakreactie met u, zoals verzocht in Hoofdstuk 8 van het Ontwerp-peilbesluit Gekanaliseerde Hollandsche IJssel. In deze mail ga ik kort in op mijn argumenten, maar ben desgewenst graag bereid om in een persoonlijk gesprek hier verder op in te gaan.		Ter kennisname
1.a	In de door u verstrekte toelichting staat vermeld dat met dit nieuwe peilbesluit het in de praktijk gehanteerde peil niet verandert (p5). Daar is evenwel een en ander op af te dingen en daar ga ik hieronder op in. In artikel 2 Referentiepeil staat vermeld dat de peilen zijn aangegeven ten opzichte van het NAP 2005. In 2005 is er een correctie geweest van het nulpunt van NAP en dat was vanwege de stijging van het gemiddelde zeeniveau. Zoals u ook weet is dat het stijgende zeeniveau een belangrijk onderwerp hedentendage. Het verbaast mij dat in dit besluit expliciet gekozen wordt voor NAP2005, temeer omdat het peilbesluit een langetermijn werking heeft. Wanneer het NAP – door stijging van het zeeniveau – opnieuw wordt aangepast (naar boven welteverstaan), dan gaat het peil onder het peilbesluit hier niet in mee. Dat lijkt me niet logisch en ik zou verwachten dat in de toekomst een wijziging in het NAP direct doorwerkt in dit peilbesluit. Dat is nu echter niet het geval. Daarvoor dient dan artikel 2 te worden gewijzigd.	NAP als referentievlak Het Normaal Amsterdams Peil (NAP) is een hoogterefereentievak dat in Nederland wordt gebruikt als vaste referentie voor hoogtebepalingen. Dit referentieniveau is niet gekoppeld aan de zeespiegelstijging en vormt dus geen fysiek peil, maar een overeengekomen norm. Bij de herziening van het NAP in 2005 is het nulvlak niet aangepast. Wel bleek dat een aantal realisatiepunten lichte hoogteverschillen vertoonden ten opzichte van stabiel geachte punten. Die verschillen zijn geactualiseerd. Er is dus geen sprake van een “oud” en “nieuw” NAP. Meer informatie is te vinden via: NAP en bodembeweging – onder het kopje: Herziening NAP in 2005.	De zienswijze leidt niet tot wijziging van het ontwerp.
1.b	Tevens relevant in het licht van artikel 2 is dat er staat dat afwijkingen kunnen voorkomen door watertransport en weersomstandigheden. Zoals bij u bekend hebben enkele	Wateroverlast tijdens extreme weersomstandigheden In de nacht van 12 op 13 januari 2023 was sprake van een extreme weerssituatie die niet vaak voorkomt. De waterstand van de	De zienswijze leidt niet tot wijziging van het ontwerp.

Nr.	Zienswijze	Reactie waterschap op zienswijze	Aanpassing
	bewoners hier enkele jaren geleden slechte ervaringen mee opgedaan toen bleek dat nieuw geplaatste schotten niet goed functioneerden. Het water kwam toen boven het maximale peil uit. Wat mij opvalt is dat hier geen rekening mee wordt gehouden. Bij alle vormen van risicomanagement is het gebruikelijk dat als vooraf kan worden voorzien dat een risico zich voordoet, er op grond van algemene beginselen van behoorlijk bestuur dat risico wordt gemitigeerd. Ik zou dus verwachten dat er in het peilbesluit rekening gehouden wordt met de te verwachten afwijkingen. Dan kan bijvoorbeeld door een veiligheidsbuffer op te nemen. Het lijkt dan eerder logisch om uit te gaan van een maximumpeil van (bijvoorbeeld) 90, wat dan door afwijkingen nog steeds op 95 kan uitkomen. Zeker nu bij u bekend is dat als het peil boven 95 komt, sommige huizen langs de IJssel onderlopen dan wel schade ondervinden door optrekkend water.	Gekanaliseerde Hollandsche IJssel liep toen op tot ca. 0,87 m +NAP (gemeten ter hoogte van de Goverwellebrug te Gouda). Tijdens deze nacht stond het waterpeil aan beide zijden van de Waaiersluis hoog, waardoor spuien vrijwel niet mogelijk was. Het automatisch openen en sluiten van de schotten leidde tot zogenoemde translatiegolven – een zeldzaam fenomeen dat zich in de tien jaar daarvoor niet heeft voorgedaan. Inspreker 2 heeft indertijd aangegeven dat hierdoor schade is ontstaan aan zijn woning. Destijds is hiervoor een aansprakelijkheidsstelling ingediend. Deze claim is inhoudelijk beoordeeld en afgewezen. Wel is een coulancebedrag uitgekeerd vanwege de lange behandelduur van de claim. Ligging percelen en rol van het waterschap Uw percelen liggen buitendijks en hebben om die reden geen bescherming van een waterkering tegen optredende hoge waterstanden in de boezem. Binnen de geldende wet- en regelgeving ligt de verantwoordelijkheid voor schadepreventie in buitendijkse gebieden bij de perceeleigenaren zelf. De maximaal toelaatbare waterstand in de boezem is direct gekoppeld aan de hoogte van de waterkeringen die achter de woningen loopt. Het peilbeheer wordt afgestemd op de hoogte van de waterkeringen en niet op de hoogteligging van buitendijks gelegen percelen. Dit betekent dat het waterpeil van de GHIJ direct invloed kan hebben voor deze buitendijkse percelen. Maximaal peil In het ontwerp-peilbesluit is een maximaal bovenpeil van 0,90 m +NAP opgenomen voor het gebied ter hoogte van de insprekers. Een verlaging van dit maximale peil is niet wenselijk, omdat dit ten koste zou gaan van de afvoercapaciteit elders in het gebied en mogelijk tot overlast op grotere schaal kan leiden. Het waterschap wil benadrukken dat het — binnen de wettelijke mogelijkheden — oog heeft voor de situatie in buitendijkse gebieden en daarom een peilbesluit heeft opgesteld om zo goed mogelijk invulling te geven aan de zorgplicht voor het watersysteem.	

Nr.	Zienswijze	Reactie waterschap op zienswijze	Aanpassing
1.c	Dit laatste komt terug in paragraaf 6.1, waar vermeld staat het algemeen bekend is dat de risico's van schade voor rekening van degene komen die ter plaatse activiteiten verrichten. Die mening deel ik niet voor onze specifieke situatie. Ons huis staat al op deze plek sinds 1870 en toen bestond HDSR nog niet eens. Wel kan ik me voorstellen dat dit geldt voor activiteiten die niet in overeenstemming zijn met het nationale waterbeleid, maar ook dat beleid is ingevoerd na 1870. De ingenomen stelling doet geen recht aan de specifieke situatie van onze woning. U schrijft daar ook dat betrokken bewoners hierover geïnformeerd zijn. Dat is voor mij echt te kort door de bocht. Naar mijn mening kunt u niet zomaar zeggen dat er risico's verbonden zijn aan het feit dat HDSR het water hoger oppompt en dat mensen dan zelf maar dat – nieuwe – probleem moeten oplossen, zonder dat u participeert in het zoeken naar een oplossing. Dat is naar mijn mening geen behoorlijk bestuur.	De bebouwde percelen van insprekers liggen buitendijkse en vallen daardoor buiten de regionale waterkering. Buitendijks heeft een waterschap geen wettelijke taak om wateroverlast te voorkomen of tegengaan. Het voorgaande betekent dat bewoners zelf verantwoordelijk zijn voor het nemen van maatregelen tegen wateroverlast en overstromingen. Uiteraard adviseren wij u hierover desgewenst graag (zie ook antwoord 1.b en 1.g). Historische context Reeds vóór 1870 waren de rechtsvoorgangers van het waterschap al actief met het aanleggen van waterkeringen langs de GHIJ, om de lagergelegen polders te beschermen. Er heeft daarbij nooit een wettelijke bescherming bestaan voor het buitendijks wonen. Dit zou ook tegenstrijdig zijn met het basisprincipe van waterveiligheid, dat juist de keringen bedoeld zijn om de bewoonde gebieden te beschermen. Extremen gaan vaker voorkomen Door klimaatverandering nemen extremen, zoals piekbuien en langdurige natte periodes, toe. Hoewel het waterschap zoveel mogelijk stuurt op een peil lager dan 0,90 m +NAP ter hoogte van uw percelen, kan in uitzonderlijke situaties een hogere waterstand niet volledig worden uitgesloten. Het waterschap wil echter benadrukken dat het, binnen zijn wettelijke taken en verantwoordelijkheden, wel aandacht heeft voor de waterveiligheid en waterhuishouding in deze buitendijkse gebieden. Vandaar ook dit peilbesluit. Met dit nieuwe peilbesluit heeft het waterschap een inspanningsverplichting om te voldoen aan de vastgestelde peilen.	De zienswijze leidt niet tot wijziging van het ontwerp.
1.d	Onder 2.2 in de toelichting staat de visie op het peilbeheer vermeld. Voorzover mij bekend is HDSR geen particuliere onderneming, maar een Hoogheemraadschap met een specifieke maatschappelijke functie. Om die reden vind ik het niet passend om een langetermijn kostendoelstelling onderdeel te maken van de visie. Bij een kortetermijn doelstelling zou ik me nog iets kunnen voorstellen, maar zo lijkt het er op dat de langetermijn kosten mede bepalend zijn voor de veiligheid van de bewoners in uw gebied. Dat kan toch niet de bedoeling zijn.	De uitdagingen die ons waterschap het hoofd moeten bieden, zoals klimaatverandering en bijbehorende weersextremen, vereisen een langetermijnvisie en toekomst gerichte investeringen. Dit is nodig om Nederland klimaatbestendig en water robuust te houden. Dit is de reden waarom het waterschap zich in haar afweging richt op de lange termijn.	Deze visie wordt ter kennisgeving aangenomen

Nr.	Zienswijze	Reactie waterschap op zienswijze	Aanpassing
1.e	Resumerend ziet mijn inspraakreactie op onderstaande aanpassingen: • Directe koppeling aan het NAP en niet aan NAP 2005 • Verlaging van het maximumpeil (dus het invoeren van een veiligheidsbuffer) • Exoneratieclausules en het afschuiven van waterproblemen bij huizen die daar al lange tijd staan en die ontstaan door het door HDSR zelf gekozen maximumpeil (zonder passende oplossing te bieden) • De visie op het peilbeheer van HDSR Ik kan mij dus ook niet vinden in dit concept besluit.	Reactie op punt: 1. NAP wordt niet gekoppeld aan zeespiegelstijging, maar is een hoogterefereentievak. 'Het NAP' is dus gelijk aan het NAP-nulvlak. Dit vlak is een 'afpraak'. 2. Verzoek om verlaging van het maximale peil op de GHIJ zal inhouden dat elders in het gebied het water minder snel afgevoerd kan worden, wat mogelijk overlast voor een groter gebied zal opleveren. Dit is niet wenselijk. Het waterschap wil echter benadrukken dat het, binnen zijn wettelijke taken en verantwoordelijkheden, wel aandacht heeft voor de waterveiligheid en waterhuishouding in deze buitendijkse gebieden. Vandaar ook dit peilbesluit. 3. Er is geen sprake van een exoneratieclausule. Waterschappen hebben geen wettelijke taak om wateroverlast in buitendijkse gebieden te voorkomen. De bebouwde percelen van insprekers liggen buitendijks en vallen daardoor buiten de regionale waterkeringen. Ze zijn dus niet opgenomen in het wettelijke systeem van dijkringen dat Nederland beschermt tegen overstromingen. Geen wettelijke bescherming betekent dat bewoners zelf verantwoordelijk zijn voor het nemen van maatregelen tegen wateroverlast en overstromingen. 4. Deze visie is voor kennisgeving aangenomen.	De zienswijze leidt niet tot wijziging van het ontwerp.
1.f	Ik snap overigens heel goed dat water ergens heen moet en dat er soms keuzes gemaakt moeten worden en dat dit betekent dat dit iemand gevolgen zal hebben. Alhoewel dat in beginsel mogelijk een passende keuze kan zijn, neemt dit niet weg dat dergelijke keuzes betekenen dat doelbewust bepaalde huizen onder water gezet worden en dat de schade die ontstaat door die keuze dan voor rekening zou moeten komen voor HDSR (overigens net als bij het vorige incident is gedaan).	Wij begrijpen dat de gevolgen van hoge waterstanden ingrijpend kunnen zijn voor bewoners van buitendijkse percelen. Binnen onze wettelijke taken blijven wij ons inzetten om het waterpeil in de Gekanaliseerde Hollandsche IJssel zo zorgvuldig mogelijk te beheren, binnen de vastgestelde peilen opgenomen in het nieuwe peilbesluit. Op het incident dat zich in 2023 heeft voltrokken, voor zover daarnaar wordt verwezen, is onder 1.b gereageerd.	De zienswijze leidt niet tot wijziging van het ontwerp.

Nr.	Zienswijze	Reactie waterschap op zienswijze	Aanpassing
1.g	Dat is temeer relevant omdat in artikel 2 en artikel 4 lid 4 een algeheel exoneratiebeding lijkt opgenomen te zijn. Het lijkt mij een goed moment om u hierop te wijzen. Overigens ben ik er voorstander van om dit soort situaties te voorkomen in plaats van te wachten tot het gebeurd. Mocht u er uiteindelijk voor kiezen om het maximumpeil niet te verlagen, dan ga ik graag met u in gesprek hoe wij ons dan kunnen beschermen tegen die situatie en wie daarvoor welk deel van de kosten voor diens rekening neemt.	Exoneratiebeding Er is geen sprake van een 'exoneratiebeding' waarbij het waterschap aansprakelijkheid uitsluit. Dat is overigens in een peilbesluit ook niet mogelijk. Wel willen wij benadrukken dat het waterschap in buitendijkse gebieden geen wettelijke verplichting heeft om overstromingsrisico's actief te beheersen. De toelichting op het peilbesluit geeft belanghebbenden — waaronder bewoners, initiatiefnemers en gemeenten — duidelijkheid zodat zij weten met welk peil zij rekening moeten houden (zie ook reactie op punt 1.c en 1.e) Nemen van maatregelen Wonen en werken in boezemlanden neemt risico met zich mee. Inwoners zijn zelf verantwoordelijk voor het nemen van maatregelen om wateroverlast te voorkomen. Wel gaan we graag in gesprek om mee te denken over mogelijke maatregelen die het risico op wateroverlast kunnen verkleinen. De eventuele uitvoering hiervan ligt bij de insprekers.	De zienswijze leidt niet tot wijziging van het ontwerp.
1.e	Tot slot behoud ik mij alle rechten en weren voor om alle verschaft en te verschaffen informatie eventueel in een gerechtelijke procedure in te brengen.	Het vaststellen van een peilbesluit is een belangrijk instrument in het waterbeheer, waarin de verschillende belangen — veiligheid, afvoer, ruimtelijke ontwikkeling — worden gewogen. Mocht u het niet eens zijn met het uiteindelijk vastgestelde peilbesluit, dan staat het u als belanghebbende vrij om hiertegen rechtsmiddelen aan te wenden.	Ter kennisgeving aangenomen

